

Križarjenje s Costa Magico

Uvod – Ladijska rezervacija – Dosegljivost luke – Križarka –
Pristanišča – Njihove koordinate – Začetek potovanja –
Kopenske ekskurzije – Bari – Katakolon in Olimpija – Pirej in
Atene – Izmir in Efez – Istanbul – Krf – Konec potovanja –
Obračun stroškov – Zaključek – Priloga

Uvod

Poleti 2014 smo šli na družinsko križarjenje po vzhodnem Sredozemlju s turistično križarko Costa Magica. Križarili smo: jaz, žena Marinka in hčerka Vesna (17 let). Vhodna in izhodna luka so bile Benetke. Križarjenje je trajalo 10 dni od 16. 7. do 26. 7. 2014.

Ladijska rezervacija

Kakšna dva meseca pred izplutjem ladje sem v agenciji Svet križarjenj najprej rezerviral potovanje. Izpolniti je treba formular s podatki za vsakega člana skupine: ime in priimek, datum rojstva, številko potnega lista, naslov, telefon ipd. Izbereš tudi kabino.

Cena rezervacije je odvisna od kabine, ki jo izbereš, in se spreminja od dne do dne. V splošnem narašča z bližanjem izplutja. Če kaže, da ladja ne bo polno zasedena, se v zadnjih dneh lahko cena precej zniža. Jaz sem za kabino s tremi posteljami in balkonom plačal 2 × 1149 EUR, pri čemer za Vesno ni bilo treba plačati nič, ker še ni bila polnoletna. Dodatno sem plačal še 3 × 140 EUR pristaniških taks, (neobvezno) zavarovanje za odpoved potovanja 73 EUR ter (neobvezno) zavarovanje za medicinsko asistenco Coris v tujini 3 × 12 EUR. Kaj točno ti dve zavarovanji prinašata, me ni preveč zanimalo. Z raznimi dodatnimi drobnjarijami je vse skupaj zneslo 2837 EUR. Bil je tudi že skrajni čas, saj je bilo na voljo le še nekaj ustreznih kabin.

Rezervacija pokriva: kabino, hrano, pitno vodo v avtomatih in zabavne prireditve. Ne pokriva pa pijač, nakupov in ekskurzij na kopno.

Agencija mi je izstavila predračun in plačati sem moral v enem dnevu na njihov tekoči račun. Hkrati sem agenciji po e-pošti poslal še skenirano potrdilo o plačilu. S tem je bila rezervacija potrjena. Plačaš lahko tudi v obrokih,

zadnjega mesec dni pred izplutjem. Na agenciji sem tudi pridobil opis ekskurzij, ki jih Costa organizira v vsakem pristanišču.

Teden dni pred izplutjem ti agencija po pošti pošlje navodila, vkrcne karte za vsakogar, lepilne listke za prtljago ipd. Vsak član ima lahko praviloma en kos ročne prtljage in do dva velika kovčka. Mi smo imeli vsak po en nahrbtnik in po en kovček s kolesci, ker je tako mnogo lažje potovati.

Človek bi mislil, da je s plačanjem rezervacije pokrtil vse stroške bivanja na ladji, če le ne bo pil drugega kot vodo iz avtomatov. Pa ni tako. Costa namreč na ladji dodatno zaračunava napitnino v višini 8 EUR na dan na osebo, kar je treba pred odhodom z ladje posebej plačati. To je za nas zneslo dodatnih $3 \times 8 \times 10$ EUR. Zvito od Coste, ni kaj! Menda to napitnino potem razdelijo med osebje.

Dosegljivost luke

Iz Ljubljane do Benetk in nazaj je svoj čas vozil vlak. Danes ni več tako. Na voljo sta naslednji dve glavni možnosti: (i) vlak Ljubljana – Beljak, nato vlak Beljak – Benetke; ali pa (ii) kombi Ljubljana – Benetke in nazaj, za kar poskrbi Svet križarjenj oziroma kako druga agencija.

Izbral sem vlak, ker je bolj udoben in tudi ni težav s stranišči. Za tri povratne vozovnice sem plačal 3×110 EUR. Karte sem kupil par dni pred izplutjem; če bi jih kupil prej, bi bil menda deležen nekakšnega popusta. Kombi je dvakrat cenejši: 3×50 EUR. V nadaljevanju se bo pokazalo, da bi bil kombi kljub neudobju boljša izbira.

Križarka

Ladja Costa Magica je tipična turistična križarka iz flote kakšnih desetih križark italijanske firme Costa Crociere:

=====	
Ladja	Costa Magica
~~~~~	
teža	100.000 ton
dolžina	270 m
širina	34 m
ugrez	8 m
krovi	8 polnih + 3 delni
hitrost	20 vozlov
posadka	1000
potniki	3500
~~~~~	

Ladja ima tri glavne tipe kabin: notranje (brez oken), zunanje z oknom in zunanje z balkonom. Slednje so najboljše, a tudi najdražje. Tipična kabina z balkonom ima tri postelje, kopalnico, sef, televizijo in minibar ter je dovolj prostorna za udobno bivanje. Mi smo imeli kabino 9245 na krovu 9 na desnem boku spredaj, kar se je pokazalo za odlično lego. Med krovi so stopnice in dvigala.

Na odprtih krovih so igrišča, bazeni, ležalniki in celo tobogan ter tekaška proga. Vse skupaj je videti kot plavajoč rekreacijski park. Ladja ima tudi 4 × 12 rešilnih čolnov, v katere menda gredo vsi potniki. Če malo preračunaš in pogledaš velikost čolnov, to verjetno ne drži.

Pristanišča

Načrtovana – in nato tudi opravljena – pot je bila naslednja:

=====				
Datum	Dan	Pristan	Prihod	Odhod
~~~~~				
16.7.	sre	Benetke	–	17:00
17.	čet	Bari	12:30	18:30
18.	pet	Katakolon	13:30	18:30
19.	sob	Pirej	09:00	15:00
20.	ned	Izmir	08:00	14:30
21.	pon	Istanbul	08:00	–
22.	tor	Istanbul	–	13:00
23.	sre	morje	–	–
24.	čet	Krf	13:00	19:00
25.	pet	morje	–	–
26.	sob	Benetke	09:30	
~~~~~				

Med pristanišči je ladja plula precej pod svojo maksimalno hitrostjo, tipično s 16 vozli in občasno celo z 12 vozli.

Njihove koordinate

V vsakem pristanišču sem – za lastno zabavo – z merilnikom GPS izmeril zemljepisne koordinate zasidrane križarke; meril sem na sprednjem delu palube 9:

=====		
Luka	LAT	LON
~~~~~		
Benetke	45:26:04	12:18:35
Bari	41:08:14	16:52:01
Katakolon	37:38:44	21:19:11
Pirej	37:56:16	23:38:12
Izmir	38:26:42	27:08:47
Istanbul	41:01:36	28:59:08
Krf	39:37:59	19:54:07
~~~~~		

Eden izmed programov na televiziji v kabini je nenehno prikazoval trenutno lego ladje (s koordinatami), njen kurz, hitrost ter prevoženi tir. Ujemanje koordinat z mojimi meritvami je bilo popolno: kakšno sekundo (30 m) gor ali dol. Komandni most ladje je pač drugje kot njen kljun! Merilnik GPS je celo kazal nadmorsko višino palube 9 in sicer okrog 30 m!

Začetek potovanja

Iz Stožic smo se zjutraj s taksijem Laguna odpeljali na železniško postajo (5 EUR). Vlak je peljal le do Jesenic, ker so od tam naprej Avstrijci popravljali progo. Naložili so nas na avtobuse in prepeljali v Beljak. Tam smo imeli okrog 2 uri prostega časa do vlaka za Benetke. Vlak je v Benetke (postaja Santa Lucia) prispel nekaj čez 14 LT. Čas v Italiji je enak kot pri nas. Na postaji so bili delavci s Coste Magice, ki smo jim oddali kovčke (pri tem smo nanje nalepili dobljene nalepke); delavci so zbrano prtljago dostavili na ladjo neposredno v našo kabino (3 × 5 EUR). Osvobojeni težke prtljage smo šli le z ročno prtljago peš na trg Piazza Roma, kjer smo kupili vstopnice za People Mover – avtomatični vlak do pomolov, kar je zneslo 3 × 1 EUR. Vožnja do pomolov,

kjer so zasidrane križarke, je kratka. Če ne bi bilo tako vroče, bi lahko šli kar peš.

Na pravem pomolu (ob njem vidiš svojo ladjo) vstopiš v poslopje, kjer te pričaka gromozanska vrsta potnikov, ki vsi čakajo na vkrcanje. V vrsti smo preživeli kakšno uro. Uradno vkrcanje je sicer trajalo od 13:30 do 16:30, to je, do pol ure pred izplutjem. Takšno vkrcanje torej traja tipično 3 ure. Če ne prideš pravočasno, ladja odpelje brez tebe.

Ko prideš na vrsto, pokažeš potni list in vozne karte, nakar te spustijo naprej v ladjo. Pred tem greš skozi rentgen. Na ladjo ni dovoljeno vnašati hrane in pijače. Poiščeš svojo kabino, kjer te na postelji že čakajo razne informacije in kartica Costa Card. To je kartica, s katero odklepaš kabino in s katero plačuješ vse storitve na ladji. Vsak potnik v kabini dobi svojo kartico. Eno izmed kartic, seveda mojo, je treba registrirati, to je, povezati jo z ustrezno kreditno kartico (Mastercard je OK). Registracijo opraviš na posebni napravi ali pa to stori uslužbenec za pultom Customer Service. Tako sem storil tudi jaz. Praviloma se registrira le ena kartica za vsako kabino; vse ostale kartice iz te kabine potem bremenijo registrirano kartico.

Kmalu po zavzetju kabine ti vanjo dostavijo kovčke. Obišče te tudi lokalni steward, ki skrbi za tvojo kabino, in ti poda par informacij, od katerih je najvažnejša njegova telefonska številka, na katero ga kličeš, če imaš kakšne probleme ali zahteve. Pokaže ti tudi, kje v omarah so spravljene rešilni jopiči. Naš steward je bila vzhodnjakinja Ranesa.

Križarke so obvezane, da vsem na novo vkrcanim potnikom pokažejo, kako poteka reševanje v sili. Že kako uro po izplutju (ki ga sploh nismo opazili) smo po zvočniku slišali – v petih ali šestih jezikih – naj iz omar vzamemo rešilne jopiče in se odpravimo na palubo 4, kjer bo demonstracija reševanja. Tako je tudi bilo – spet v petih ali šestih jezikih, kar je postalo prav neznosno. Nasploh je na Costi Magici mnogo večjezičnih obvestil, kar je izredno nefunkcionalno in dokaj moteče, razen če se hočeš učiti novih jezikov ;-)

Ladijski režim

Režim na ladji je naslednji. Voda iz pip ni pitna. Žejo si gasiš, kot že rečeno, na vodnih avtomatih. Mnogi na njih

tudi natakajo vodo v svoje steklenice. Sicer pa je treba vso pijačo – brezalkoholno in alkoholno – kupovati v barih in restavracijah. Liter vode stane 3 EUR, malo pivo 5 EUR in steklenica vina od 20 do 40 EUR. Vino lahko naročiš tudi po kozarcih: 5–10 EUR.

Zajtrk in kosilo sta v samopostrežnih restavracijah. Vrste so dolge. Najbolje je, da greš zgodaj (okrog 12 h) ali pozno (okrog 14 h). Posebne restavracije pečejo pice ves dan. Večerjaš v klasični restavraciji za stalno mizo. Restavracijo in mizo ti določi osebje. Izbereš lahko čas, ko boš večerjal: prvi sed (ob 19 h) ali drugi sed (ob 21:30). Potniki, ki imajo kabine z balkonom, imajo prednost pri izbiri časa. Mi smo dobili lepo mizo za tri osebe, tako da smo bili lepo sami zase. Vedno nam je stregel isti natarar. Hrana je dobra in vsebuje šest hodov: predjed ali juha, prva in druga glavna jed, solata, sir, sladica. Menu je v italijanščini in v angleščini. Po par dneh so nam začeli prilagati menu v italijanščini in slovenščini. Slednja je bila precej polomljena in dostikrat neustrezna, vendar je kazala dobro voljo Coste. Vsega skupaj smo za pijačo (vodo, pivo in vino) pri večerjah, v barih in v minibaru v sobi zapravili 210 EUR. Slaba polovica tega zneska je šla za dve steklenici vina Bardolino Classico. Takšno steklenico naročiš, potem ti jo pa natarar shranjuje, dokler je ne izprazniš. Costa priporoča, da na večerjo ne prihajaš v kratkih hlačah in v majici z odkritimi rameni. Se pa tega kakšna polovica moških ne drži, sankcij pa seveda ni nobenih.

Med večerjo krožijo naokrog fotografi in te slikajo, če ne odkloniš. Slike potem razstavijo v posebnih škatlah, kjer jih lahko poiščeš in kupiš. Slikajo te tudi ob prvem vkrcanju na ladjo; na to smo pristali in za eno skupinsko sliko odšteli 15 EUR. Fotografi te radi ustavijo tudi, ko greš mimo njihovega ateljeja, in te snemajo na kopnem, če greš na organizirano ekskurzijo. Slik seveda ni obvezno kupiti. Menda stane ena slika 5 EUR.

Vsak večer prinese steward v kabino ladijski bilten. V njem so navedene različne informacije glede sidranj, ekskurzij, prireditev ipd. za naslednji dan.

Dvakrat na dan, tipično med zajtrkom, izhodom na kopno ali med večerjo, steward pospravi sobo. Po moje bi bilo dovolj to storiti zgolj enkrat.

Kadiš lahko na balkonu in v nekaterih barih na odprtih palubah.

Osebe je v glavnem filipinsko, indijsko in podobno. Vsi so izredno vljudni. Tisti, ki imajo stik s potniki (npr. stewardi in natakarji), govorijo izvrstno angleščino. Menda podpišejo pogodbe za 4–9 mesecev. V tem času delajo vsak dan – brez dneva odmora – enajst ur. Novodobno suženjstvo, ni kaj. Na ladji je bil zaposlen tudi en Slovenec, ki je skrbel za morebitne potrebe slovenskih potnikov; teh nas je bilo okrog deset. Menda je on prevajal menuje in nam občasno v kabino poslal kakšne informacije v slovenščini. Slovnica teh sporočil je bila grozna.

Kopenske ekskurzije

Vsakokrat, ko se ladja zasidra v pristanišču, lahko greš na kopno. Možnosti sta dve: greš po svoje ali pa se pridružiš raznim ekskurzijam, ki jih organizira Costa. Takoj ob prvem vkrcanju te v kabini – med drugim – čaka seznam razpoložljivih ekskurzij. Če te katera zanima, izpolniš priloženi formular in ga vržeš v nabiralnik poleg pisarne za ekskurzije. Mi smo od vseh ekskurzij izbrali samo eno, tisto iz Izmira v Efez. Vse ekskurzije imajo podobno ceno, okrog 60 EUR na osebo. Očitno bi lahko mimogrede zapravili preko tisoč EUR!

Pri organizirani ekskurziji se potniki zberejo v predpisanem prostoru ob predpisanem času; oboje je navedeno v ladijskem biltenu. Tam dobijo vodiča in nalepke na obleko. Potem vsa čredica sledi vodiču skozi ladijski izhod do avtobusov, ki že čakajo. Z istimi avtobusi se potem tudi vrnejo. Če greš sam, se pa moraš po izhodu z ladje znajti, kakor veš in znaš.

Kadar je dovolj časa, je najbolje, da greš sam in uporabiš lokalni prevoz, ki je pač na voljo: redni avtobus ali vlak, turistični avtobus ali taksi. Najcenejši je seveda redni prevoz. Kadar pa časa ni dovolj, je najbolje, da uporabiš poseben avtobus, ki ga priskrbi Costa (shuttle bus), vendar samo v nekaterih pristaniščih. Takšen avtobus te odpelje od ladje na kakšno končno lokacijo in te ob predpisanem času od tam pripelje nazaj na ladjo. Vmes pa delaš, kar hočeš. Ali je prevoz s shuttle organiziran ali ne, zveš v ladijskem biltenu predhodni večer. Prijaviš se tako kot za ekskurzijo. Cena prevoza s shuttle je sicer višja od cene rednega

prevoza, a precej nižja od (vodene) ekskurzije. Večinoma je to najboljša izbira.

Bari

V Bariju smo šli iz pristanišča v mesto kar peš. Ni daleč. Videti ni kaj posebnega. Še najboljši je sprehod po promenadi ob morju. Očitno je Bari samo zato postajališče, da se tam vkrcajo potniki iz južne Italije in da križarka dopolni zaloge. Ob vrnitvi sem prav na pomolu odkril majhen bife, kjer se zbira tudi ladijsko osebje. Prijetno je bilo spiti pivo po normalni ceni 3 EUR. Vesna je v mestu kupila nogometno majico Muellerja. Pred spanjem smo ure predstavili za 1 uro naprej, na grški čas.

Katakolon in Olimpija

Katakolon je prijetna majhna vasica. Vzeli smo shuttle do Olimpije in nazaj: 3 × 14 EUR. Vozni red rednega vlaka je bil namreč neprimeren, taksi predrag (2 × 40 EUR), lokalni turistični avtobusi – Katakolon Express – pa nič kaj cenejši od shuttla (3 × 10 EUR).

Vožnja do Olimpije, nove in stare, traja okrog 3/4 ure. Tam kupiš vstopnice za arheološko področje (3 × 6 EUR) in za arheološki muzej (3 × 3 EUR). Stara Olimpija je veličastna in precej večja, kot sem pričakoval. Glavno orientacijo nudijo ostanki stebrov Zevsovega in Herinega templja, zadaj za njima pa skozi obokana vrata prideš na znameniti stadion. Stebri niso iz enega kosa, ampak iz posamičnih, drug na drugega naloženih metrskih kosov. Zlahka začutiš duh starega časa, ko so sem prihajali Grki z vseh koncev in tekmovali. Prva zabeležena olimpijada je bila leta 776 BC, ko smo Slovenci še plezali po drevju.

Posamičen obiskovalec ima v Olimpiji veliko prednost pred skupinami: te se spravijo vsaka pod svoje drevo v senco, vmes pa pustijo veliko praznega prostora, kjer lahko v miru raziskuješ. Tako sem, za zabavo, s koraki izmeril dolžino in širino stadiona: 122 × 18 dvojnih korakov. Med dvema kamnitima mejnima črtama na vsakem koncu pa znaša dolžina 91 dvojnih korakov. Moj dvojni korak znaša 1,7 m, zato ima stadion dolžino ~200 m oziroma med črtama ~150 m. To je torej en (olimpijski) stadij.

Ogled je trajal prekratki dve uri. Pol ure pred odhodom ni bilo našega avtobusa nikjer, še najmanj pa tam, kjer smo ga zapustili. Očitno je šofer medtem opravil še eno vožnjo, nas pa pustil čakati v skrbeh. Par minut pred dogovorjenim terminom pa se je le prikazal. Vrnili smo se pozno, zato nisem imel časa, da bi vsaj malo posedel v enem izmed prijetnih barov na morski obali.

Ta dan se nam je v kabini pokvarilo stranišče. Poklical sem stewarda in kmalu je bilo vse urejeno.

Pirej in Atene

Pirej je pristanišče za Atene. Je zelo veliko. Sidrali smo na severnem, Atenam bližjem koncu. Iz pristanišča prideš v Atene na več načinov. (i) Peš greš do podzemeljske in naprej z njo (1,5 EUR). Pot je dolga in vroča. Do podzemeljske lahko vzameš tudi mestni avtobus 859 ali 843; karto (1.5 EUR) kupiš v kakšnem kiosku; velja tudi za podzemeljsko. (ii) Boljša možnost je avtobus X80, ki ima v pristanišču dve postaji in od tam pelje v središče Aten. Povratna karta stane 4 EUR. Karto kupiš na avtobusu. (iii) Taksisti so menda nasilni in goljufivi ter računajo 15 EUR v eno smer. Na kratkotrajne ture menda nočejo. (iv) Izbrali smo kar Costin shuttle (3 × 15 EUR), ki nas je v pol ure pripeljal do oboka Meline Mercouri, prav pod južnim pobočjem Akropole.

Vhod na Akropolo gre skozi Dionizijevo gledališče, kjer smo v vrsti stali kakšne pol ure. Cena 3 × 12 EUR. Akropola je fascinanta, vendar se mi je zdela manjša od Olimpije. Glavni poslopji sta veliki Partenon, ki so ga ravno obnavljali, in bližnji tempelj s kariatidami. Temistoklej in Periklej sta res dobro unovčila zmago nad Perzijci in razcvetela svoje mesto. Gneča turistov je gromozanska. Po ogledu smo zavili v bližnjo Plako po ulici samih prodajaln in se okrepčali v normalnem bifeju malo izven turistične poti. Kupil sem kapo (ki je poleti nujna) in majico z napisom Molon labe. Pridi in vzemi, je rekel Leonidas Kserksesu. Za spodoben obisk arheološkega muzeja ni bilo dovolj časa. Med našo odsotnostjo je osebje počistilo vse balkone na ladji.

Zvečer je bila na ladji gala (kapitanova) večerja. Prav za ta namen sem s sabo vlačil suknjič in kravato. Približno polovica moških je bila v suknjičih in kravatah, celo metuljčkih, in kake tri četrtine žensk v večernih oblekah. Tudi Marinka in Vesna sta se lepo napravili. Kratkih hlač in

majic pa ni bilo videti. Menda si ustrezno opravo lahko celo izposodiš na ladji. Pokazalo se je, da obleka res dela človeka: vzdušje pri gala večerji je bilo vse drugačno kot sicer. Po večerji je dobila Vesna v kabino še povabilo na teen party, a ni šla.

Izmir in Efez

Na izhode v Turčiji moraš s sabo vzeti potni list. Viza v njem ni potrebna. Turki tudi nimajo evrov, ampak lire (1:3). Paziti moraš, da ti ne podtaknejo starih lir, ker zdaj uporabljajo nove. Na ladji lir ne moreš kupiti.

Udeležili smo se Costine ekskurzije v Efez z nekaj avtobusi (3 × 60 EUR). Vožnja do tja traja kakšno uro. Potniki smo bili porazdeljeni po avtobusih glede na jezik; mi smo sedli v angleškega. Naš vodič, Turek, je bil odličen; na sumu ga imam, da je bil kakšen profesor zgodovine. Na poti do tja smo se ustavili v repliki rimske vile, kjer smo popili kavo in šli na stranišča. Ob cesti je polno nasadov oliv in breskev.

Izmir, nekoč Smirna, je tretje največje turško mesto, takoj za Istanbulom in Ankaro. Njegov sosed Efez je bil svoj čas, po zmagi Grkov nad Perzijci, trgovsko središče ionske lige, ki so jo ustanovile in bogato izkoriščale tedanje Atene. Takrat je mesto ležalo tik ob morju in je bilo пристanišče; do danes se je zemlja dvignila in morje leži nekaj kilometrov proč. Kasneje je postal Efez drugo največje rimsko mesto, takoj za Rimom. V njem je pridigal krščanstvo tudi Pavel; znano je njegovo pismo Efežanom, ki je sestavni del Biblije.

Ko si kot starodavnik priplul po morju v Efez, si najprej zagledal ogromen amfiteater, ki stoji še danes. Bil je ves v belem marmorju. Mimo njega je vodila pot na kvadratno agoro (trg) za trgovce, in še naprej po hribu navzgor. Višje so stale hiše, bolj luksuzne so bile. Blizu vrha so stale najbolj luksuzne prodajalne: Armaniji in Gucciji takratne dobe. Pred njimi je bila pot pokrita z mozaikom. Vidimo ga še danes. Zanimivo je bilo videti tudi veliko knjižnico in nekdane sanitarije – vrsto lukenj drugo ob drugi, kjer so gospodje opravljali svoje potrebe in se medtem socializirali.

Nazaj grede smo se ustavili v rokodelnici preprog. Majhna debeluška s spretnimi prsti je pokazala, kako se tke. Glavni šef je potem razkazal vrsto preprog. Bile so res čudovite. Najdražja od prikazanih je dosegala ceno okrog 100.000 EUR.

Dve dekleti jo menda delata eno do dve leti. Komaj sem se ubranil poskusov, da bi mi kaj prodali.

Istanbul

Križarka se je zasidrala prav sredi mesta, ob vhodu v zaliv Zlati rog. Z balkona kajute se je kakšno miljo daleč lepo videl polotok in na njem tri glavne znamenitosti: palača Topkapi, Hagia Sophia in Modra mošeja. Costa je organizirala prevoz s shuttlom za 3 × 19 EUR, vendar smo imeli dovolj časa za mestni prevoz. Čisto blizu pristana namreč vozi tramvaj, le izhod iz luke smo najprej zgrešili. Ko smo menjali evre v lire na ATM pred še zaprto banko, pri čemer nam je pomagal blizu stoječi varnostnik, smo na postaji na avtomatu "Jetonmatic" kupili žetone. Eden stane 1,5 EUR. Costa je torej nesramno navila svoje cene. Klimatiziran tramvaj nas je pripeljal neposredno pred omenjene tri znamenitosti, ki stojijo čisto blizu druga druge.

Ogled Modre mošeje je brezplačen. Moški sezujemo čevlje in jih damo v plastično vrečko, ki je na razpolago. Ženske morajo imeti pokrito glavo, ramena in kolena. Na voljo so naglavne rute in ogrinjala. Notranjost mošeje je čudovita, le gneča je huda. Pred mošejo se moraš tudi ubraniti samozvanih vodičev, ki ti jo hočejo razkazati, in prodajalcev razne literature.

Hagio Sophio smo si ogledali le od zunaj.

Palača Topkapi je bila v času, ko so Turki vladali svetu, upravno središče njihovega imperija. Tu je prebival sultan in tu je imel tudi svoj harem, menda 300 žensk. Vstopnina za oboje, palačo in harem, znaša 3 × 15 EUR in je vredna plačila. Vrtovi, razstavljeno orožje in nakit, haremske sobe. Arabski napisi in islamski mozaiki. Pipe in divani. Znali so živeti. Palača je ob torkih zaprta.

Kosili smo na trgu med Plavo mošejo in Hagio Sophio. Kljub elitni legi so bile cene razumne: kebab 8 EUR, pica 8 EUR, kokakola 2 EUR. Piva žal niso stregli. Med kosilom, nekaj po 13 h, so se iz minaretov oglasili mujezini. Po zvočnikih, seveda. Eksotični napevi, bolj prijetni od katoliških zvonov.

Nedaleč proč je znameniti bazar. Ogromen, bleščeč, ni da ni. Zanimiv je bil napis "Genuine Fake Watches". Trgovci so bistri in izjemno spretni. Na zalogi imajo kup duhovitih opazk,

da te primamijo. Če navedeš razlog, zakaj ne bi kupoval, čudovito parirajo. Vnaprej moraš biti odločen, da ne boš kupoval, sicer si pečen. Bazar je pravi labirint ulic in iz njega smo prišli povsem drugje, kot smo mislili. Pravo smer smo potem našli po prvem kašipotu, na katerega smo naleteli. Ob nedeljah je bazar zaprt.

Središče Istanbula je lepo in čisto. Beračev ni videti. Je pa mnogo vojakov z brzostrelkami, oboroženih policistov in vsakovrstnih varnostnikov. Vidiš pokrite in odkrite ženske. Marsikatera je naparfumirana. Hodili smo skupaj in nikoli ni Vesne nihče nadlegoval. Kako je v bolj zakotnih delih, pa ne vem.

Morski promet mimo naše zasidrane ladje je bil zelo gost. To pa zato, ker leži Istanbul ob vhodu v bosporsko ožino. Z obale smo videli dolg viseč most, ki ožino prečka.

Po lastni evidenci se mi je poraba denarja preko Costa Card nevarno približala limiti na kreditni kartici, 650 EUR. To sem preveril tako, da sem v potniški pisarni pridobil izpis porabe. Res. Zato sem vplačal depozit 200 EUR in za prav toliko se mi je obremenitev kreditne kartice zmanjšala.

Krf

Istanbul je bil najbolj oddaljena točka potovanja; zatem smo se začeli vračati bolj ali manj po isti poti. Sprva so nas spremljali mujezini z minaretov, kasneje smo videli dva ogromna svetilnika ob bosporski ožini. V ustje dardanelske ožine smo pripluli ponoči. Kanal je širok kakšno miljo in osvetljen s svetilniki kot božično drevo. Videl sem svetilnik s 5 lučmi po vertikali. Južni rt Peloponeza smo obpluli podnevi in je bil lepo viden. Nad vsakim kopnim so bili praviloma konvektivni oblaki.

Ladja je priredila gala poslovilno večerjo. Predstavili so se nam kuharji in strežno osebje. Suknjičev in oblek je bilo občutno manj kot prvič. Po vrnitvi v kajuto nas je na postelji presenetil zajec, spretno narejen iz brisač, in z Vesninimi očali na nosu. Naredila ga je Ranesa.

Iz pristanišča na Krfu vozi v mesto lokalni Blue bus. Povratna karta znaša okrog 5 EUR. Mi smo raje vzeli shuttle bus za 3 × 8 EUR. Na Krfu smo že bili pred par leti, zato nam je bil znan. Ogledali smo si staro trdnjavo (2 × 4 EUR) ter

pod njo, na čudoviti razgledni točki, nekaj spili (15 EUR).
Nato smo si ogledali mesto. Glavne prodajalne ulice so cvetoče,
turistov je polno.

Konec potovanja

Med vračanjem v Benetke smo pluli blizu hrvaške obale. Videl sem večino znanih otokov. Najbližje smo pluli ob Visu, kjer se je lepo videla Komiža. Ure smo prestavili za 1 uro nazaj na italijanski čas.

Dan pred pristankom (predvidenim ob 9:30 AM) sem šel poslušat navodila glede izkrcanja. Poslušal sem dvakrat: slovensko in angleško predstavitev, prvo za kakšnih pet ljudi in drugo za kakšnih dvesto. Takole gre.

Zvečer pred izkrcanjem dobiš v kabino barvne nalepke za prtljago. Mi smo dobili modre. Potem spakiraš kovčke, jih opremiš z nalepkami in do enih ponoči postaviš pred vrata kabine, od koder jih odnese osebje. V kabini obdržiš le potrebno obleko in ročno prtljago.

Zvečer te obišče steward in ti zaklene minibar ter ažurira porabo pijače. Costa Card lahko uporabljaš še do enih ponoči; po tem moraš plačevati z gotovino.

Zjutraj ob šestih dobiš v nabiralnik pred kabino izpis porabe denarja (z vključeno napitnino) na Costa Card. Če se z njim strinjaš, ti ni treba narediti ničesar. Ko boš zapustil ladjo, bo Costa obremenila tvojo kreditno kartico za navedeni znesek. Hitro in preprosto, ni kaj. Če je kaj narobe, se zglesiš v potniški pisarni in stvar urediš.

Zjutraj do osmih zapustiš kabino in greš sedet v kakšen salon. Ob predpisani uri greš na predpisano lokacijo in čakaš na objavo izhoda. Potniki iste barve se izkrcajo skupaj. Da smo modri prišli na vrsto, je trajalo skoraj dve uri. Celotno izkrcavanje pa traja okrog 3 ure.

Ko zapustiš ladjo, ti zadnjič pogledajo Costa Card in jo lahko obdržiš za spomin. V terminalskem poslopju nato poiščeš svojo prtljago; ta je razvrščena po kupih iste barve.

Zaradi dolgotrajnega izkrcavanja smo zamudili vlak iz Benetk. Poklical sem Svet križarjenj. Ti so imeli v Benetkah na

letališču svoj kombi (firme GoOpti), ki je imel še nekaj prostih mest za Ljubljano. Dali so mi njegovo telefonsko številko in kombi se je pripeljal v pristanišče ter nas vkrcal. To je bilo dokaj zapleteno, ker je padal dež in se je po pomolih motala množica ljudi iz kar petih zasidranih križark. Plačali smo 3 × 25 EUR (ter še 25 EUR napitnine) in se lepo pripeljali domov. Vseskozi nas je močil dež, kar je bilo po desetih dneh vročine in sonca precej moteče.

Naknadno sem izvedel, da bi lahko ladijsko osebje zaprosil, naj nas izkrcajo prej, s potniki druge barve, zaradi časovne stiske. Če pa bi imeli naročen kombi namesto vlaka, bi kombi lahko počakal, vlak pač ne more.

Obračun stroškov

Zglajen obračun izdatkov za tri osebe (ena mladoletna) je naslednji.

=====	
Kaj	EUR

Vlak	300
Kombi	100
Ladja	2800
Napitnina	250
Pijača	200
Ekskurzije	300
Vstopnice	150
Razno	100
~~~~~	
Vsota	4200

Če bi človek pazil na denar, bi verjetno zadostovalo okrog 1500 EUR na odraslo osebo.

Zaključek

Križarjenje je bilo zanimiva izkušnja. Dobro je, da enkrat vidiš, kako to gre. Bi pa zadeve ne ponavljal. Plavaš in sončiš se lahko na kopnem, ne na ladji. Nekaj perverznega je v tem, da se sredi morja kopaš v miniaturnem bazenu. Gneča je huda. Ekskurzije so bistveno prekratke. Bolje je iti za pet dni v Atene in za pet dni v Istanbul, kot pa v desetih dneh

obiskati, po nekaj ur, cel kup različnih lokacij. Pijača je draga. In presek gostov je pač tak, kot je. Končno je tudi zelo nevljudno do domačinov, ko jim kot del razbrzdane črede preplaviš njihov kraj in vtikaš nos v njihove cerkve in podobno.

Je pa križarjenje gotovo zanimivo, kot sem videl, za mladino, ženske in ostarele pare. Ležijo na ležalnikih in se sončijo. Jedo, kolikor hočejo in zmorejo. Stalno potekajo nekakšne animacije – kvizi, tekme, plesni tečaji, klovni, pevci, glumači ipd. Na voljo so igralnice in kazino. Tako človeku menda nikoli ni dolgčas. Kot da bi bil čas brezdolja nekaj, česar se je treba izogibati. In izjemna vljudnost ter postrežljivost osebja dajeta potniku nenehni in lažni občutek, kako bogat in pomemben je. Za nas, ki imamo raje bolj umirjeno in manj čredno dopustovanje, pa obstajajo boljše vrste potovanj.

Priloga

Slika 1. Križarka Costa Magica. Dolžina 270 m, masa 100 tisoč ton.